

Brüsszel, 2025. május 20.
(OR. en)

8773/25

Intézményközi referenciaszám:
2024/0079 (NLE)

EDUC 137
SOC 266
JEUN 65
DIGIT 84
ENV 316

AZ ELJÁRÁS EREDMÉNYE

Küldi:	a Tanács Főtitkársága
Címzett:	a delegációk
Tárgy:	A Tanács ajánlása egy európai felsőoktatási minőségbiztosítási és elismerési rendszerről

Mellékelten továbbítjuk a delegációknak a fent említett ajánlást, amelyet a Tanács (Oktatás, Ifjúság, Kultúra és Sport) a 2025. május 12-i ülésén elfogadott.

A Tanács ajánlása

egy európai felsőoktatási minőségbiztosítási és elismerési rendszerről

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 165. cikkére,

tekintettel az Európai Bizottság javaslatára,

mivel:

1. A minőségbiztosítási rendszerek fontos szerepet játszanak az oktatásra vonatkozó szigorú minőségi sztenderdek meghatározásában, valamint a felsőoktatási rendszerek és intézmények közötti bizalomépítésben az európai oktatási térség egészében és azon túl. Ezek a rendszerek a transznacionális együttműködés kulcsfontosságú építőkövei. A minőség felsőoktatáson belüli biztosítása megteremti a kölcsönös bizalom alapját, amely lehetővé teszi a transznacionális együttműködést és a zökkenőmentes, tanulási célú mobilitást.
2. Oktatási szolgáltatásuk minőségéért elsősorban a felsőoktatási intézmények felelősek, amelyeknek kulcsfontosságú intézményi prioritássá kell tenniük a legmagasabb szintű sztenderdek elérését, és minőségbiztosítási stratégiákat és folyamatokat kell kidolgozniuk e cél megvalósítása érdekében.

3. Az európai felsőoktatási térség (EHEA) megszilárdításában alapvető lépés volt, hogy végrehajtásra kerültek a felsőoktatás minőségbiztosításának európai sztenderdjei és irányelvei (ESG), így támogatva a minőségkultúra kialakítását a felsőoktatási rendszerekben és intézményekben Európa-szerte; az ESG-t azonban még nem minden tagállamban hajtották végre teljes mértékben.
4. Európa-szerte a társadalmak dinamikus átalakuláson mennek keresztül, amelyet a zöld és digitális átállás, a mesterséges intelligenciában rejlő lehetőségek és kihívások, a demográfiai kihívások és a gyorsan változó geopolitikai helyzet vezérel. A felsőoktatási rendszereknek nemcsak reagálniuk kell erre az átalakulásra, hanem aktívan hozzá is kell járulniuk ahhoz, és elő is kell mozdítaniuk azt. A minőségbiztosítási folyamatoknak adott esetben támogatniuk kell a felsőoktatási intézményeket ebben az átalakulási folyamatban azáltal, hogy szakértői átvizsgálásokat biztosítanak oktatási kínálatuk minőségének javítása érdekében.
5. Foglalkozni kell a minőségbiztosítási folyamatokat agilisabbá, nemzetközibbé és a célnak megfelelőbbé tételével, ugyanakkor gondoskodni kell arról, hogy ezek a folyamatok továbbra is a legmagasabb minőségi sztenderdek biztosítására összpontosítsanak. A végzett hallgatóktól a tanulási- és karrierlehetőségeiket, valamint az elsajátított képzettség, készségek és kompetenciák relevanciáját illetően kapott visszajelzések olyan értékes nyomonkövetési eszközt alkotnak, amely az intézményi és rendszerszintű minőség és relevancia biztosítására használható. Az európai pályakövetési kezdeményezés¹ hozzájárult ahhoz, hogy ez a nyomonkövetés szisztematikusabbá és összehasonlíthatóbbá váljon.
6. Az eltérő nemzeti minőségbiztosítási intézkedések még mindig bonyolulttá teszik a transznacionális együttműködést a felsőoktatásban, ami megakadályozza a közös oktatási programok kidolgozását, és korlátozza a felsőoktatási intézmények és a hallgatók oktatási lehetőségeit. Fontos, hogy a formális követelményeknek való megfelelés igazolása egyensúlyban legyen az oktatásszolgáltatás szüntelen javítására való folyamatos összpontosítással és az aziránti elkötelezettséggel, ami a minőségbiztosítás központi eleme.

¹ A Tanács ajánlása (2017. november 20.) a pályakövetésről (HL C 423., 2017.12.9., 1. o.).

7. A meglévő eszközöket, például a közös programok minőségbiztosítására vonatkozó európai megközelítést (európai megközelítés)² a felsőoktatási közösség és a tagállamok is nagyra értékelik, de végrehajtásuk az eltérő nemzeti megközelítések miatt továbbra is korlátozott.
8. A közös programok az európai oktatási térség egyik meghatározó elemévé váltak, és a felsőoktatásban érdekelt valamennyi fél nagyra értékeli őket. A megfelelő minőségbiztosítási intézkedések előfeltételei annak, hogy ezeket a közös programokat Unió-szerte széles körben végre lehessen hajtani. A közös „európai diploma” címke előre meghatározott kritériumok alapján történő odaítélése megoldást jelenthet a közös programok minőségbiztosításával és akkreditációjával kapcsolatban fennálló problémákra. A közös európai diploma egy későbbi szakaszban további lendületet adhat annak, hogy a transznacionális együttműködésben részt vevő felsőoktatási intézmények – a bolognai eszközökkel összhangban – könnyebben nyújthassanak közös programokat és adhassanak ki közös diplomákat.
9. Bár a közös európai diplomáról jelenleg folynak a megbeszélések, az Európai Unió Tanácsa még nem hozott határozatot annak lehetséges bevezetéséről, ezért az ebben a tanácsi ajánlásban a közös európai diplomára való bármely hivatkozást ebben az értelemben kell értelmezni. Egyértelmű és részletes információkra lesz szükség ahhoz, hogy a Tanács tényekre támaszkodó döntést hozhasson a közös európai diploma felé vezető következő lépésekről.
10. A II. mellékletben szereplő európai kritériumok meghatározzák a közös „európai diploma” címke fő jellemzőit, és garantálják a transznacionális programok kínálatára vonatkozó legszigorúbb sztenderdeknek a tiszteletben tartását, valamint bemutatják a címke sajátos európai jellegét. Ezek a kritériumok sem önmagukban, sem jogilag nem kötelezőek, de a kölcsönös bizalom biztosítása érdekében a közös „európai diploma” címkét csak akkor ítélik oda, ha mindezen kritériumok teljesülnek.

² Az európai felsőoktatási térség miniszterei által 2015 májusában jóváhagyott ezen megközelítés célja, hogy megszüntesse a közös programok kidolgozásának egyik jelentős akadályát azáltal, hogy további nemzeti kritériumok alkalmazása nélkül meghatározza az e programokra vonatkozó sztenderdeket, amelyek az európai felsőoktatási térség elfogadott eszközein alapulnak.

11. A közös „európai diploma” címkére vonatkozó európai kritériumok alapul szolgálhatnak a közös európai diplomára egy későbbi szakaszban alkalmazandó kritériumokhoz, amennyiben a közös „európai diploma” címke bevezetéséről szóló bizottsági értékelő jelentés és a közös európai diplomára vonatkozó megvalósíthatósági tanulmány elemzését követően „A közös »európai diploma« címkéről és az esetleges közös európai diploma felé vezető következő lépésekről: Európa versenyképességének és az európai felsőoktatás vonzerejének fokozása” című tanácsi állásfoglalásban leírtak szerint a Tanács úgy határoz, hogy lépéseket tesz a közös európai diploma bevezetése felé. A megvalósíthatósági tanulmánynak tartalmaznia kell azon európai kritériumok alapos értékelését, amelyek alapján a közös európai diplomát ki fogják adni, valamint azokat a megfelelő minőségbiztosítási eljárásokat, amelyek az esetleges közös európai diploma kritériumairól szóló tanácsi határozat alapjául szolgálnak majd.
12. A hatékony európai felsőoktatási együttműködéshez szükséges kapcsolatok kiépítéséről szóló tanácsi ajánlással³ összhangban több tagállam ösztönzi az európai megközelítés alkalmazását, és fokozatosan az egyre inkább intézményi külső minőségbiztosítási rendszerek felé mozdul el, ezáltal hatékonyabbá és rugalmasabbá téve a transznacionális felsőoktatási együttműködést. A belső minőségbiztosítási rendszerek megerősítése fontos lépés abba az irányba, hogy a legmagasabb minőségi sztenderdek biztosítása mellett fel lehessen gyorsítani a folyamatokat.

³ A Tanács ajánlása (2022. április 5.) a hatékony európai felsőoktatási együttműködéshez szükséges kapcsolatok kiépítéséről (HL C 160., 2022.4.13., 1. o.).

13. A felsőoktatási intézmények szövetségei, például az európai egyetemek szövetségei a transznacionális együttműködés éllovasai. A Tanács az „Európai Egyetemek» kezdeményezéséről – A felsőoktatás, a kutatás, az innováció és a társadalom összekapcsolása: új dimenziókat nyitunk az európai felsőoktatásban» című következtetéseiben⁴ kimondja, hogy az „európai egyetemek» ezenkívül célul tűzik ki, hogy javítják a transznacionális együttműködés minőségét olyan intézményközi stratégiák révén, amelyek ötvözik a tanulást és a tanítást, a kutatást, az innovációt és a gazdaságba és a társadalomba irányuló tudástranszfert, valamint hozzájárulnak a szakpolitikai és társadalmi változásokhoz. Emellett fontos platformként szolgálnak a kutatási és innovációs dimenzióknak azon felsőoktatási intézményeken belüli továbbfejlesztéséhez, amelyeknek kutatásalapú tanulást kell megvalósítaniuk, valamint hosszú távon rugalmas és vonzó kutatói és tanári életpályát kell biztosítaniuk. Ezek a szövetségek kötelezettséget vállalnak arra, hogy együttműködésüket magasabb szintre emelik azáltal, hogy olyan európai egyetemközi kampuszokat hoznak létre, ahol általánossá válik a közös oktatási szolgáltatás. E kampuszok létrehozásának kulcsfontosságú lépéseként a szövetségek olyan belső minőségbiztosítási rendszereket építenek ki, amelyek biztosítják, hogy közös oktatási szolgáltatásuk minősége megfeleljen a legmagasabb szintű sztenderdeknek. Ez biztosítékot nyújt majd az érdekelt felek számára, és elősegíti majd a közös oktatásslolgáltatást. Meghatározásra kerültek azok a kulcsfontosságú építőelemek, amelyek alapján megkezdhető a célzott minőségbiztosítási keret feltérképezése és alkalmazásának értékelése.

⁴ A Tanács következtetései az „Európai Egyetemek» kezdeményezéséről – A felsőoktatás, a kutatás, az innováció és a társadalom összekapcsolása: új dimenziókat nyitunk az európai felsőoktatásban (HL C 221., 2021.6.10., 14. o.)

14. A képesítések és a külföldi tanulmányi időszakok automatikus kölcsönös elismerésére van szükség ahhoz, hogy – a képzett munkaerő valamennyi tagállam közötti kiegyensúlyozott cirkulációjának támogatása és a versenyképesség előmozdítása érdekében – a tanulási célú mobilitás mindenki számára valósággá váljon. A felsőfokú és a felső középfokú képesítések, valamint a külföldi tanulmányi időszakok eredményei automatikus kölcsönös elismerésének ösztönzéséről szóló 2018. évi ajánlásában⁵ a Tanács azt ajánlotta a tagállamoknak, hogy hajtsák végre a további tanulás céljából történő, külön elismerési eljárás nélküli automatikus kölcsönös elismeréshez szükséges lépéseket annak érdekében, hogy az egyik tagállamban megszerzett felsőfokú képesítést automatikusan ugyanazon a szinten ismerjék el a többi tagállamban további tanulmányokhoz való hozzáférés céljából, anélkül, hogy ez sértené a felsőoktatási intézmények vagy az illetékes hatóságok azon jogát, hogy meghatározott programokra vonatkozóan konkrét felvételi követelményeket határozzanak meg, vagy ellenőrizzék a dokumentumok hitelességét. A megbízható minőségbiztosítási rendszerek képezik az automatikus elismerés biztosításához szükséges bizalom kiépítésének alapját.
15. Ez az ajánlás teljes mértékben tiszteletben tartja a szubszidiaritás elvét, az intézményi autonómiát és a tudományos élet szabadságát, és végrehajtása a nemzeti körülményekkel összhangban és a tagállamokkal és az összes érdekelt féllel szoros együttműködésben fog történni,

⁵ A Tanács ajánlása (2018. november 26.) a felsőfokú és a felső középfokú képesítések, valamint a külföldi tanulmányi időszakok eredményei automatikus kölcsönös elismerésének ösztönzéséről (HL C 444., 2018.12.10., 1. o.).

ELFOGADTA EZT AZ AJÁNLÁST:

Az összes minőségbiztosítási rendszer javítása

1. Ajánlott, hogy a tagállamok:

- a) mozdítsák elő a minőségbiztosítás folyamatos fejlesztését, többek között a felsőoktatás minőségének és relevanciájának javítása érdekében, továbbá a felsőoktatási intézményeken belül tartsák fenn a transznacionális bizalom és elszámoltathatóság magas szintjét;
- b) biztosítsák, hogy a minőségbiztosítási rendszerek a céljukra alkalmasak legyenek, és ezáltal reagálni tudjanak a felsőoktatást érintő fő társadalmi, technológiai és gazdasági fejleményekre. A felsőoktatási rendszerek inspirációt meríthetnek a meglévő bevált gyakorlatokból ahhoz, hogy különböző módokon foglalkozzanak ezekkel a szempontokkal, például ösztönözhetik a felsőoktatási intézményeket, hogy foglalják bele azokat belső minőségbiztosítási eljárásaikba, építsenek be konkrét célkitűzéseket a rendszeres külső minőségbiztosítási tevékenységükbe, vagy végezzenek rendszerszintű célzott vagy tematikus minőségügyi átvizsgálásokat. Az oktatási szolgáltatásaik minőségéért elsősorban a felsőoktatási intézmények felelősek. Ezt a megközelítést az ESG-vel teljes összhangban kell végrehajtani, és az olyan témákra terjedhet ki, mint például:
 - i. a bolognai folyamat által meghatározott alapvető tudományos értékek előmozdítása és védelme;

- ii. a tanítási és tanulási eredmények relevanciája a személyes fejlődés, a foglalkoztathatóság és az aktív, kritikus és felelős polgári szerepvállalás szempontjából, például a pályakövetés nyomán szerzett információkra vagy a szociális partnerekkel való szorosabb együttműködésre építve, beleértve a tantervek kidolgozását és a gyakornoki lehetőségek biztosítását⁶;
- iii. javítják-e a (teljes értékű oklevelet, vagy mikrotanúsítványokat eredményező) programok a hallgatók és az élethosszig tanulók kompetenciáit (azaz a tudást, a készségeket és az attitűdöket) a fő társadalmi és gazdasági prioritásokkal, például a zöld és digitális átállással kapcsolatban;
- iv. az oktatás – többek között a szakképzés, a kutatás, az innováció és a társadalomnak nyújtott szolgáltatások – közötti releváns szinergiák;
- v. inkluzív felsőoktatás a bolognai folyamat meghatározása szerint, előmozdítva többek között a hozzáférhetőséget és a nemek közötti egyenlőséget, valamint a hallgatóközpontú tanulást és a jóllétet;
- vi. vonzó és fenntartható tudományos életpályák és munkafeltételek;⁷
- vii. a nemzetközi együttműködés megerősítésére irányuló stratégiák;

⁶ A Tanács ajánlása (2017. november 20.) a pályakövetésről (HL C 423., 2017.12.9., 1. o.).

⁷ A vonzó és fenntartható felsőoktatási életpályákról szóló, 2024. november 25-i tanácsi ajánlásban (HL C, C/2024/7282, 2024.12.5., ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2024/7282/oj>) meghatározottak szerint.

- c) amennyiben lehetséges, biztosítsák, hogy a felsőoktatási intézmények tekintetében a külső minőségbiztosítási folyamatok a célra alkalmasak és erőforrás-hatékonyak legyenek a további adminisztratív terhek elkerülése érdekében;
- d) biztosítsák, hogy a felsőoktatási intézmények és programok akkreditációjára, nyilvántartásba vételére és értékelésére vonatkozó döntések meghozatala átlátható és objektív módon, az ESG-vel összhangban, megfelelő szakértői tanácsadással, továbbá a felsőoktatási közösségnek – beleértve a hallgatókat, valamint az akadémiai és adminisztratív személyzetet – a minőségkultúra előmozdításában való részvételével történjen;
- e) ösztönözzék, hogy a felsőoktatási intézmények kövessék nyomon, hogy a minőségbiztosítási eljárások milyen mértékben vezetnek az oktatási szolgáltatás minőségének javulásához;
- f) ösztönözzék a minőségbiztosítási átvizsgálások közzétételét (akár intézményi, akár programszinten) a külső minőségbiztosítási eredmények adatbázisában (DEQAR) és könnyítsék meg azok fordítását, hogy javuljon a felsőoktatási szolgáltatás minőségének transznacionális átláthatósága;

- g) gondoskodjanak arról, hogy az intézményi belső minőségbiztosítási rendszerek a felsőoktatási intézmény oktatási szolgáltatásának teljes körét lefedjék. A mikrotanúsítványokhoz vezető oktatási szolgáltatások esetében használják referenciaként az egész életen át tartó tanulást és a foglalkoztathatóságot célzó mikrotanúsítványokra vonatkozó európai megközelítést, valamint a mikrotanúsítványok kialakítására és kibocsátására vonatkozó európai elveket⁸;
- h) támogassák a minőségbiztosítási szervezeteket és ösztönözzék őket kölcsönös tanulási tevékenységek szervezésére, lehetővé téve a nemzeti felsőoktatási intézmények és minőségbiztosítási szervezetek számára, hogy gyakorlataikat összehasonlítsák az európai oktatási térség más részeiből származó gyakorlatokkal. Ez történhet teljesítmény-összehasonlításon alapuló tanulás⁹ révén, melynek során a felsőoktatási intézmények és a minőségbiztosítási szervezetek tanulhatnak más vezető felsőoktatási intézményektől, vagy az európai pályakövetésből és az európai felsőoktatási ágazat megfigyelőközpontjától származó adatok elemzésével.

⁸ Az egész életen át tartó tanulást és a foglalkoztathatóságot célzó mikrotanúsítványokra vonatkozó európai megközelítésről szóló, 2022. június 16-i tanácsi ajánlásban (HL C 243., 2022.6.27., 10. o.) foglaltak szerint.

⁹ A teljesítmény-összehasonlításon alapuló tanulás egy olyan folyamat, amely rendszerszintű és integrált kapcsolatot teremt a teljesítményértékelés és a kölcsönös tanulási tevékenységek között a felsőoktatás minőségbiztosításával kapcsolatos valamennyi területen.

A felsőoktatási intézmények szövetségeire vonatkozó, célzott minőségbiztosítási keret kidolgozásának vizsgálata

2. Ajánlott, hogy a tagállamok vegyenek részt egy olyan célzott európai keret kidolgozásának vizsgálatában, amely lehetővé teszi, hogy a felsőoktatási intézmények bármely olyan típusú szövetsége, amely az eseti vagy projektalapú együttműködésen túlmutató, fenntartható, hosszú távú együttműködésben vesz részt, szükség szerint közös külső értékelésnek vesse alá közös belső minőségbiztosítási intézkedéseit, mely értékelésnek ki kell terjednie valamennyi együttes fellépésre vagy legalább a részt vevő intézmények közös oktatási szolgáltatására, például a közös programokra vagy a közös mikrotanúsítványokra. Ennek a munkának a következő intézkedéseket kell magában foglalnia:
- a) együttműködés a minőségbiztosításban érdekelt felekkel és a felsőoktatási intézmények szövetségeivel az említett célzott minőségbiztosítási keret kidolgozásának vizsgálata érdekében, az ezen ajánlás I. mellékletében foglalt építőelemek alapján, valamint adott esetben az Erasmus+ által finanszírozott EUniQ¹⁰ és IMINQA¹¹ projektek eredményeire építve, annak tesztelése érdekében;
 - b) annak értékelése, hogy szükség van-e erre a célzott keretre, különös tekintettel arra, hogy az az adminisztratív terhek jelentős csökkenéséhez vezethet-e, és egyértelmű hozzáadott értéket teremt-e a felsőoktatási intézmények és más érintett szereplők számára;
 - c) az értékelés eredményei alapján annak lehetővé tétele, hogy az EQAR-ban nyilvántartásba vett uniós minőségbiztosítási szervezetek és a közös programok minőségbiztosítására vonatkozó európai megközelítést teljeskörűen végrehajtó uniós ügynökségek e keret alapján ilyen külső minőségbiztosítási értékelést végezzenek.

¹⁰ Az EUniQ projekt keretében az európai egyetemek átfogó minőségbiztosítására vonatkozó megközelítés került kidolgozásra.

¹¹ Az IMINQA a minőségbiztosítással foglalkozó bolognai tematikus szakértői csoportot támogató ernyőprojekt.

A külső minőségbiztosítás programalapú vagy kombinált megközelítésének agilisabbá tétele

3. Ajánlott, hogy a tagállamok:

- a) elősegítsék a transznacionális együttműködést és a felsőoktatási rendszerek agilitását az alábbiak révén:
 - i. a felsőoktatási intézmények támogatása egy robusztus belső minőségbiztosítási folyamat bevezetésében vagy megerősítésében, valamint egy erős intézményi minőségkultúra kialakításában;
 - ii. amint a felsőoktatási intézmények robusztus belső minőségbiztosítási folyamattal rendelkeznek, a minőségbiztosítás intézményi megközelítése felé való elmozdulás ösztönzése, például azáltal, hogy a minőségbiztosítási szervezetek általi kötelező programakkreditációt az új programok kezdeti akkreditációjára korlátozzák, és amennyiben lehetséges a belső minőségbiztosítási folyamat részeként megújító önakkreditációs eljárásokat vezetnek be;
 - iii. a minőségbiztosítás bizonyítékokon alapuló megközelítésének megerősítése, az adatok széles körének felhasználásával, beleértve a pályakövetésből és az európai felsőoktatási ágazat megfigyelőközpontjától származó adatokat is; és
 - iv. a külső minőségbiztosítás intézményi megközelítésére való áttérés során a társaktól való tanulás és a felsőoktatási intézmények kapacitásépítésének támogatása minőségkultúrájuk megerősítése érdekében;

- b) amennyiben még nem hajtották végre, tegyék lehetővé és ösztönözzék az európai megközelítés alkalmazását az alábbiak révén:
 - i. a nemzeti szinten hozzáadott minőségbiztosítási kritériumok vagy bármely más potenciális adminisztratív vagy szabályozási akadály megszüntetése;
 - ii. az intézményi autonómia figyelembevételével olyan támogató környezet megteremtése, amely iránymutatást és támogatást nyújt a minőségbiztosításban dolgozók számára;
 - iii. olyan környezet ösztönzése, ahol az európai megközelítés alkalmazása nem jelent pénzügyi hátrányt a nemzeti szinten lefolytatott eljárásokhoz képest.

A közös „európai diploma” címke alapjainak megteremtése

Ajánlott, hogy a közös „európai diploma” címkét kizárólag a következő esetekben ítéljék oda:

- a) amennyiben a közös „európai diploma” címkére vonatkozóan a II. mellékletben meghatározott összes európai kritérium teljesül,
- és
- b) a minőség biztosítására – a nemzeti körülményektől függően – az ESG-nek vagy elismert programoknak megfelelően kerül sor, a közös szttenderdek alkalmazásának, valamint a címke minőségének és hitelességének biztosítása érdekében.

4. Ajánlott, hogy a tagállamok:

- a) tegyék lehetővé az EQAR-ban nyilvántartásba vett uniós minőségbiztosítási szervezetek, valamint a közös programok minőségbiztosítására vonatkozó európai megközelítést teljeskörűen végrehajtó uniós ügynökségek számára, hogy:

- i. a meglévő bolognai eszközökre épülő, valamint az ESG-nek és a II. mellékletben meghatározott összes európai kritériumnak megfelelő, közös diplomát nyújtó programoknak odaítélhessék a közös „európai diploma” címkét¹², amennyiben előírás a külső minőségbiztosítás programalapú vagy kombinált megközelítése;

vagy

- ii. az intézményi szinten nemzeti vagy regionális külső minőségbiztosítás hatálya alá tartozó felsőoktatási intézmények minden típusa számára lehetővé tegyék, hogy a belső minőségbiztosításon, valamint a meglévő bolognai eszközöknek, az ESG-nek és az összes európai kritériumnak való megfelelésen alapuló, közös diplomát nyújtó programjaiknak önmaguk ítéljék oda a közös „európai diploma” címkét;
- b) határozzák meg, hogy miként lehet kiegészíteni a nemzeti minőségbiztosítási szervezetek munkájának rendszeres ESG-átvizsgálását annak érdekében, hogy a közös programok megfeleljenek az európai kritériumoknak, valamint hozzák létre az európai kritériumoknak megfelelő és közös „európai diploma” címke odaítélésére jogosult közös programok jegyzékét;
- c) működjenek együtt a Bizottsággal annak értékelése céljából, hogy a közös „európai diploma” címkére vonatkozó európai kritériumok adott esetben alkalmazhatók-e az EKKR 5. szintű felsőoktatási programjaira is.

¹² A hatékony európai felsőoktatási együttműködéshez szükséges kapcsolatok kiépítéséről szóló, 2022. április 5-i tanácsi ajánlás (HL C 160., 2022.4.13., 1. o.) 12. pontjában foglaltak szerint.

Az automatikus elismerés végrehajtása

5. Ajánlott, hogy a tagállamok:

- a) ösztönözzék és támogassák az automatikus kölcsönös elismerés¹³ végrehajtásának a felsőoktatási intézmények belső és külső minőségbiztosítási folyamatai révén történő értékelését;
- b) a felsőoktatási intézményekkel és más érintett érdekelt felekkel szoros együttműködésben dolgozzanak ki és adjanak egyértelmű iránymutatást a felsőoktatási intézményeknek arra vonatkozóan, hogy miként lehet különbséget tenni a hozzáféréshez szükséges képesítések automatikus elismerése és a felsőoktatási intézmények azon joga között, hogy döntést hozzanak az adott programra való felvételtől. Szükség szerint vizsgálják felül ezt az iránymutatást, az automatikus elismerés végrehajtásának felgyorsításával foglalkozó Erasmus+ csoport által végzett felülvizsgálatok¹⁴ eredményeire építve;
- c) támogassák a felsőoktatási intézményeket abban, hogy a felvételi eljárások tekintetében tanulási eredményeken alapuló megközelítést alkalmazzanak, annak sérelme nélkül, hogy ezek az intézmények meghatározhassák saját egyedi felvételi kritériumaikat;
- d) működjenek együtt a felsőoktatási intézményekkel és az elismerésért felelős nemzeti vagy regionális szervekkel az elismerésről hozott döntések nyomon követése érdekében, javítva az adatgyűjtést és a bizonyítékokon alapuló megközelítéseket intézményi, regionális, nemzeti és európai szinten;

¹³ A felsőfokú és a felső középfokú képesítések, valamint a külföldi tanulmányi időszakok eredményei automatikus kölcsönös elismerésének ösztönzéséről szóló, 2018. november 26-i tanácsi ajánlás meghatározása szerint (HL C 444., 2018.12.10., 1. o.).

¹⁴ A felsőfokú és a felső középfokú képesítések, valamint a külföldi tanulmányi időszakok eredményei automatikus kölcsönös elismerésének ösztönzéséről szóló tanácsi ajánlás végrehajtásáról szóló, a Tanácsnak címzett, 2023. február 23-i bizottsági jelentésben (COM(2023) 91 final) ajánlottak szerint.

- e) támogassák a felsőoktatási intézményeket abban, hogy minden diplomát és mikrotanúsítványt olyan formátumban állítsanak ki, amely kompatibilis az európai digitális tanulási tanúsítvány (EDC) sztenderdjeivel, beleértve az európai tanulási modellt is, tekintettel arra, hogy az EDC integrált módon ellenőrzi a hitelességet, valamint igazolja a minőségbiztosítást és az akkreditációt, és ezáltal az automatikus elismerés kulcsfontosságú tényezője;
 - f) ösztönözzék és támogassák az ENIC-NARIC központokban és felsőoktatási intézményekben dolgozó személyzet kapacitás- és hálózatépítését képzés és digitális eszközök révén, ideértve a mesterséges intelligenciát is, valamint biztosítsák az elismeréssel és minőségbiztosítással foglalkozó hatóságokkal való szoros együttműködést;
 - g) támogassák a szoros együttműködést a nemzeti és európai szinten az elismeréssel és minőségbiztosítással foglalkozó személyzet, az ENIC-NARIC hálózat és az Európai Felsőoktatási Minőségbiztosítási Szövetség (ENQA) között.
6. Ajánlott, hogy a tagállamok a lehető leghamarabb kövessék nyomon ezeket az ajánlásokat annak érdekében, hogy a felsőoktatási intézmények minden típusa végrehajthassa a közös „európai diploma” címkét, és megvizsgálhassa a közös „európai diploma” felé vezető utat, összhangban „A közös »európai diploma« címkéről és az esetleges közös európai diploma felé vezető következő lépésekről: Európa versenyképességének és az európai felsőoktatás vonzerejének fokozása” című tanácsi állásfoglalással. A tagállamok felkérést kapnak, hogy az európai oktatási térség keretrendszerének munkastruktúráival¹⁵ összefüggésben rendszeresen tájékoztassák a Bizottságot az ezen ajánlás célkitűzéseinek támogatása érdekében a megfelelő szinten meghozott intézkedésekről, mivel ezek alapvető lépések az európai oktatási térség megvalósítása és továbbfejlesztése felé.

¹⁵ Az oktatás és képzés terén az európai oktatási térség létrehozása érdekében és azon túlmutatóan folytatott európai együttműködés stratégiai keretrendszeréről szóló tanácsi állásfoglalásban (2021–2030) (HL C 66., 2021.2.26., 1. o.) ismertetettek szerint.

FELKÉRI A BIZOTTSÁGOT, HOGY:

7. Támogassa a külső minőségbiztosítási eredmények EQAR által kezelt adatbázisának (DEQAR)¹⁶ olyan irányú továbbfejlesztését, hogy azt a közös „európai diploma” címkét elnyerő programok jegyzékeként lehessen használni, és ennek során építsen a Felsőfokú Tanulmányok és Oklevelek Elismerésével Foglalkozó Nemzeti Információs Központok (NARIC) bevált gyakorlatára, mely központok az adatbázist az automatikus elismeréshez használják.
8. Továbbra is támogassa a pályakövetési gyakorlatok fejlesztését és előmozdítását a felsőoktatás minőségének és relevanciájának javítása, valamint az országok és intézmények közötti összehasonlításnak és teljesítményértékelésnek a javítása érdekében.
9. Továbbra is ossza meg a tagállamokkal és a felsőoktatási közösség széles körével az olyan transznacionális együttműködési kezdeményezések során szerzett tapasztalatokat, mint az európai egyetemek szövetségei és az olyan programok, mint az Erasmus Mundus közös mesterképzések, a Marie Skłodowska-Curie-cselekvések (MSCA) közös doktori programjai és a Digitális Európa program¹⁷ keretében finanszírozott speciális oktatási programok.

¹⁶ A DEQAR az európai felsőoktatási minőségbiztosítási nyilvántartásban (EQAR) szereplő minőségbiztosítási szervezetek külső minőségbiztosítási eredményeinek adatbázisa. Az EQAR-ban regisztrált valamennyi szervezet közzéteheti jelentéseit az adatbázisban. A DEQAR-ban való részvétel önkéntes.

¹⁷ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/694 rendelete (2021. április 29.) a Digitális Európa program létrehozásáról és az (EU) 2015/2240 határozat hatályon kívül helyezéséről (HL L 166., 2021.5.11., 1. o.).

10. Ösztönözze a tagállamokat, hogy használják fel a Technikai Támogatási Eszközt (TSI) arra, hogy személyre szabott technikai szakértelmet szerezzenek ahhoz, hogy megtervezzék és végrehajtsák a felsőoktatás területén szükséges, többek között a felsőoktatási intézmények irányítási és minőségbiztosítási mechanizmusainak javításában megnyilvánuló reformokat.
11. Támogassa a minőségbiztosítási szervezetek közötti, teljesítmény-összehasonlításon alapuló tanulást.

Kelt Brüsszelben,

*a Tanács részéről
az elnök*

**A felsőoktatási intézmények szövetségeire vonatkozó, célzott minőségbiztosítási keret
kidolgozása vizsgálatának építőelemei**

1. BEVEZETÉS

A következő építőelemek szolgálnak alapul a felsőoktatási intézmények szövetségeire vonatkozó új minőségbiztosítási megközelítés teljes keretének vizsgálatához. Ezek az építőelemek felhasználják az Erasmus+ által finanszírozott QA-FIT és IMINQA projektek eredményeit. Ezeket az építőelemeket a minőségbiztosításban érdekelt felekkel közösen elemezték, és nem az a céljuk, hogy más minőségbiztosítási folyamatokat megkettőzzenek. Ezeket az építőelemeket a tagállamokkal és a felsőoktatásban érdekelt felekkel együtt tovább vizsgálják majd, és azok olyan önkéntes eszközként fognak szolgálni, amelyet a felsőoktatási intézmények szövetségei felhasználhatnak a közösen irányított tevékenységeik minőségének és hatékonyságának biztosítására.

2. CÉL

A felsőoktatás minőségbiztosítására vonatkozó európai sztenderdek és irányelvek (ESG) elveivel összhangban a minőségbiztosítási értékelés ötvözné az elszámoltathatóság és a javítás kettős célját, amelyek a következők:

- a) hozzájárulni a szövetség minőségének javításához, és támogatni a szövetséget a célkitűzéseinek elérésében; valamint
- b) lehetővé tenni a szövetség számára, hogy demonstrálja a közösen irányított tevékenységeinek minőségét.

Ennek eredményeként a szövetség által kiválasztott minőségbiztosítási szervezet által elvégzendő értékelés:

- a) elismerné, hogy a felsőoktatási intézmények együttműködése ezen ajánlás értelmében szövetségnek minősül;
- b) csökkentené a szövetség adminisztratív terheit annak lehetővé tételével, hogy a közösen irányított tevékenységeket egy meghatározott érvényességi időszak alatt csak egyszer és közös alapon vessék alá külső minőségbiztosítási eljárásnak, ahelyett, hogy több nemzeti külső minőségbiztosítási rendszer hatálya alá tartoznának; valamint
- c) megkönnyítené a szövetségek által nyújtott közös oktatási szolgáltatások, például a közös programok vagy mikrotanúsítványok minőségbiztosítását.

3. ELVEK

A minőségbiztosítási szervezetek által kidolgozott értékelési módszertan:

- a) tükrözné a szövetségek autonómiáját és sokszínűségét;
- b) ösztönözné a szövetségeket egy olyan közös belső minőségbiztosítási rendszer létrehozására, amely a teljes közös oktatás szolgáltatásukra kiterjed;
- c) követné a „csakis egyszer” elvet: a közös oktatási szolgáltatásokat ugyanazon érvényességi időn belül csak egyszer vetnék alá külső minőségbiztosítási eljárásnak; valamint
- d) integrálná az ESG összes releváns részét, a közös programok minőségbiztosítására vonatkozó európai megközelítést, valamint adott esetben az ezen ajánlás II. mellékletében a közös „európai diploma” címkével kapcsolatban meghatározott európai kritériumokat.

4. JOGOSULTSÁG

Az értékelés az európai felsőoktatási térség felsőoktatási intézményeinek bármely szövetsége előtt nyitva állna.

A szövetségnek rendelkeznie kell valamilyen formájú, szövetségi szintű belső minőségbiztosítással, amely felelős bizonyos közösen irányított tevékenységekért.

5. HATÁLY

Az értékelés középpontjában a szövetség belső minőségbiztosítási és minőségjavítási mechanizmusainak a hatékonysága állna. A szövetségnek meg kell határoznia és átláthatóvá kell tennie, hogy a közös oktatási szolgáltatásokon és tevékenységeken belül mi tartozik a közös, szövetségi szintű belső minőségbiztosítás hatálya alá.

6. LEGFŐBB JELLEMZŐK

Az értékelés olyan sztenderdeken alapulna, amelyek teljes mértékben magukban foglalják az ESG 1. részét.

A sztenderdek tartalmazhatnák annak megerősítését is, hogy a szövetség belső minőségbiztosítása szavatolja, hogy:

- a) a szövetség által kínált közös oktatási programok megfeleljenek a közös programok minőségbiztosítására vonatkozó európai megközelítés sztenderdjeinek; valamint
- b) a közös oktatási programok megfeleljenek a közös „európai diploma” címke kiadásával kapcsolatos európai kritériumoknak, amennyiben a szövetség úgy dönt, hogy ki kíván illet adni.

Az értékelést egy, az EQAR-ban nyilvántartott uniós minőségbiztosítási szervezetnek vagy pedig egy, a közös programok minőségbiztosítására vonatkozó európai megközelítést teljes mértékben végrehajtó uniós ügynökségnek kell elvégeznie, a szövetség választása szerint.

Az értékelésnek olyan következetes módszertannal és eljárással kell rendelkeznie, amelyeket az ezen építőelemek alapján megvizsgálandó teljes keretben kell meghatározni, és amelyeket az értékelést végző szervezettől függetlenül alkalmazni kell.

A módszertan biztosítaná, hogy az egyes eljárások az egyes szövetségekhez igazodjanak, figyelembe véve a szövetség küldetését, összetételét (például méretét és földrajzi kiterjedését), valamint a közösen irányított tevékenységek körét.

7. EREDMÉNYEK ÉS KÖVETKEZMÉNYEK

Az értékelés eredményeként az EQAR-ban nyilvántartott uniós minőségbiztosítási szervezet vagy a közös programok minőségbiztosítására vonatkozó európai megközelítést teljes mértékben végrehajtó uniós ügynökség döntést hozna, amely pozitív, feltételekhez kötött pozitív vagy negatív lehetne.

A nemzeti követelmények figyelembevételével a pozitív értékelési döntés feljogosítaná a szövetséget arra, hogy:

- a) önmaga akkreditálja az értékelés tárgyát képező közös oktatási szolgáltatásait, a közös programok minőségbiztosítására vonatkozó európai megközelítés sztenderdjeinek alkalmazásával; valamint
- b) használja a közös „európai diploma” címkét azon programok esetében, amelyek megfelelnek a közös „európai diploma” címkével kapcsolatos európai kritériumoknak.

A tagállamok az alábbiak szerint ismerhetnék el a pozitív értékelési döntést:

- a) az intézményi szintű nemzeti külső minőségbiztosítás esetében: mentesíteniük kell a további nemzeti minőségbiztosítási eljárások alól minden olyan közös oktatásszolgáltatást, amelyre közös belső minőségbiztosítás vonatkozik, és amely sikeresen átesett az értékelésen; valamint
- b) a programszintű nemzeti külső minőségbiztosítás esetében: mentesíteniük kell a további nemzeti minőségbiztosítási eljárások alól minden olyan programot, amelyre közös belső minőségbiztosítás vonatkozik, és amely sikeresen átesett az értékelésen.

A közös „európai diploma” címkével kapcsolatos európai kritériumok

Az európai kritériumok két kategóriára oszlanak:

- az első kategória a programok megszervezésére¹⁸ összpontosít, mégpedig az ESG-ben, valamint az európai megközelítésben foglalt kritériumok alapján¹⁹,
- a második kategória az európai dimenzióra összpontosít, továbbá magában foglalja az értékvezérelt kritériumokat, ezáltal tükrözve a közös európai értékek fontosságát. A közös „európai diploma” címkét egyedülállóvá tevő elemekként előmozdítja az európai felsőoktatási térség értékeit (a tudományos élet szabadságát, a tudományos integritást, az intézményi autonómiát, a hallgatók és a személyzet részvételét a felsőoktatás irányításában, a felsőoktatás iránti állami felelősségvállalást és a felsőoktatás által viselt társadalmi felelősséget), továbbá a többnyelvűséget, az inkluzivitást, a környezeti fenntarthatóságot, az interdiszciplinaritást, a felsőoktatáson túli tanulási lehetőségeket és a foglalkoztathatóságot, valamint a digitalizációt. E tekintetben fontos, hogy a részt vevő felsőoktatási intézmények rendelkezzenek az Erasmus Felsőoktatási Chartával, közös rendelkezéseikbe pedig belefoglalják az európai dimenzióra vonatkozó kritériumokat²⁰.

¹⁸ A „programok megszervezése” a közös programok partnerintézmények közötti kialakításának és működésének a módjára utal.

¹⁹ A dinamikus összehangolás folyamatának keretén belül az ESG-t, valamint az európai megközelítést érintő jövőbeli változtatásokat a közös „európai diploma” címke odaítélési kritériumaira is alkalmazni kell.

²⁰ A „közös programrendelkezések” a közös programok kialakítását és végrehajtását szabályozó eljárási és jogi keretre utalnak. A közös rendelkezések körébe tartozhatnak például a közös felvétel, hallgatókiválasztás, a közös tanterv, minőségbiztosítási eljárások, értékelés, osztályozási rendszer, a közös irányítás, fenntarthatósági politikák, pénzügyi szervezés, a volt hallgatókra vonatkozó közös megközelítés, kommunikációs és információterjesztési stratégia, valamint a szellemi tulajdonra vonatkozó közös politikák. Az említett rendelkezéseket általában közös dokumentumokban, így például konzorciumi megállapodásban rögzítik.

Az európai kritériumok két kategóriára oszlanak annak érdekében, hogy egyértelműen tükrözzék a felsőoktatási intézményeknek a tudományos értékek védelméért viselt elsődleges felelősségét, elismerve közben az európai dimenzió fontosságát.

A közös „európai diploma” címke odaítélésének európai kritériumait vagy egy, az európai felsőoktatási minőségbiztosítási nyilvántartásban (az EQAR-ban) nyilvántartott uniós minőségbiztosítási szervezetnek vagy egy, a közös programok minőségbiztosítására vonatkozó európai megközelítést teljes mértékben végrehajtó uniós ügynökségnek kell ellenőriznie, vagy pedig – például az önakkreditációt végző intézmények esetében – önértékelés útján kell ellenőrizni azokat. A közös „európai diploma” címke odaítélésének kritériumait önbevallás, valamint akkreditációs, illetve értékelő jelentések alapján, továbbá a közös programra vonatkozó rendelkezéseket ismertető legfontosabb dokumentumok – így többek között a konzorciumi megállapodások – alapján kell ellenőrizni.

A közös „európai diploma” címkével kapcsolatos európai kritériumok			EKKR-szintek
A. A programok megszervezésére vonatkozó kritériumok			
	A1. A részt vevő felsőoktatási intézmények	A közös programot legalább két különböző tagállam legalább két felsőoktatási intézménye kínálja.	6, 7, 8
	A2. Transznacionális közös diplomák kiadása	A közös programot az összes részt vevő felsőoktatási intézmény közösen alakítja ki és hajtja végre.	6, 7, 8
		A közös program közös diploma kiadásához vezet.	6, 7, 8
		A hallgatók közös oklevélmellékletet kapnak.	6, 7
		A közös program az európai kreditátviteli rendszer (ECTS) használati útmutatójával összhangban ismerteti a tanulási eredményeket és a krediteket.	6, 7

	A3. A közös programra vonatkozó közös rendelkezések	A közös program közös politikákkal, eljárásokkal és/vagy rendelkezésekkel bír, amelyek meghatározzák a tanterv tervezését és végrehajtását, valamint az összes szervezeti és adminisztratív kérdést. A hallgatók képviselői részt vesznek a közös politikák és eljárások és/vagy rendelkezések meghatározására irányuló döntéshozatali folyamatban.	6, 7, 8
	A4. Minőségbiztosítási rendelkezések	A belső és külső minőségbiztosítás a felsőoktatás minőségbiztosításának európai sztenderdjeivel és irányelveivel (ESG) összhangban történik. A felsőoktatási intézmények, a tanulmányi terület, illetve a program értékelését egy, az EQAR-ban nyilvántartott uniós minőségbiztosítási szervezet vagy pedig egy, a közös programok minőségbiztosítására vonatkozó európai megközelítést teljes mértékben végrehajtó uniós ügynökség végzi.	6, 7, 8

		A közös program értékelése a közös programok minőségbiztosítására vonatkozó európai megközelítés (az európai megközelítés) sztenderdjeinek használatával történik.	6, 7, 8
	A5. Pályakövetés	A közös program a végzett hallgatók nyomon követését egy pályakövetési rendszeren keresztül, illetve az európai felsőoktatási ágazat megfigyelőközpontja által gyűjtött adatok felhasználásával végzi.	6, 7, 8
	A6. Hallgatóközpontú tanulás	A közös programot úgy alakítják ki, fejlesztik folyamatosan és hajtják végre, hogy a hallgatók aktív szerepet vállaljanak a tanulási folyamatban. A hallgatók értékelése ezt a megközelítést tükrözi.	6, 7, 8

	A7. Transznacionális kampusz – a szolgáltatásokhoz való hozzáférés	A program közös politikákat alkalmaz a hallgatók és a személyzet tekintetében, hogy az összes részt vevő felsőoktatási intézményben a releváns szolgáltatásokhoz való hozzáférést illetően az összes többi beiratkozott hallgatóra és a helyi alkalmazottakra vonatkozó feltételekkel egyenértékű feltételek vonatkozzanak rájuk ²¹ .	6, 7, 8
	A8. Rugalmas és integrált hallgatói mobilitás	A közös program legalább 30 ECTS-kreditet kitevő fizikai hallgatói mobilitást kínál (amely több tartózkodásra is szétbontható) egy vagy több partnerintézménynél. A közös program olyan politikát alkalmaz, amely alternatívákat – így például virtuális cserekapcsolatokat és/vagy vegyes mobilitást – kínál az utazni nem tudó hallgatók számára.	6, 7
		A közös program egy legalább 6 hónapos fizikai mobilitást kínál egy vagy több partnerintézménynél. A közös program olyan politikát alkalmaz, amely alternatívákat kínál az utazni nem tudó hallgatók számára.	8
	A9. A diplomamunkák közös értékelése és közös felügyelete	A diplomamunkákat legalább két témavezető felügyeli, és közös értékelésüket olyan társtémavezetők vagy bizottság végzi, akik, illetve amelyek tagjai két különböző ország legalább két különböző intézményéből származnak.	8

²¹ Ez nem keletkeztet automatikus jogot a pénzügyi ellátásokhoz, így például az ösztöndíjakhoz vagy a társadalombiztosításhoz minden intézménynél.

B. Az európai dimenzióval kapcsolatos kritériumok

	B1. Interdiszciplinaritás és kutatásalapú tanulás	A közös program rendelkezései az interdiszciplinaritást és/vagy a kutatásalapú tanulást elősegítő elemeket foglalnak magukban, a közös program jellegéhez és körülményeihez igazítva.	6, 7, 8
	B2. A felsőoktatáson túli tanulási lehetőségek és foglalkoztathatóság	A közös program rendelkezései lehetőségeket irányoznak elő a hallgatók tanulási tapasztalatának a felsőoktatás területén túlmutató, a közös program jellegéhez és körülményeihez igazított kiterjesztésére, beleértve az ágazatközi elemeket vagy tevékenységeket magukban foglaló munkaerőpiaci követelményeket és a transzverzális készségek fejlesztését ²² .	6, 7, 8

²² Az ilyen lehetőségek többek között, de nem kizárólag olyan elemeket foglalnak magukban, mint a gazdasági és szociális ágazatokkal való együttműködés a tantervek kialakítása és/vagy végrehajtása során, a szakmai gyakorlatok, a munkaalapú tanulás, a kirendelés / munkaközvetítés, az önkéntesség, a közösségi szolgálat és a kihívásalapú megközelítések.

	B3. Digitalizáció	A közös program rendelkezései magukban foglalnak olyan lehetőségeket a hallgatók számára, amelyek megfelelő digitális készségek és kompetenciák kifejlesztésére irányulnak, a közös program jellegéhez és körülményeihez igazítva.	6, 7, 8
	B4. Értékek	A közös program rendelkezései tiszteletben tartják az európai felsőoktatási térség értékeit (melyek a tudományos élet szabadsága, a tudományos integritás, az intézményi autonómia, a hallgatók és a személyzet részvétele a felsőoktatás irányításában, a felsőoktatás iránti állami felelősségvállalás és a felsőoktatás társadalmi felelőssége), és magukban foglalják a közös európai értékek ²³ és a demokratikus polgárság előmozdítása iránti elkötelezettséget.	6, 7, 8

²³ Az EUSZ 2. cikkében és az Európai Unió Alapjogi Chartájában foglaltak szerint.

	B5. Többsnyelvűség	A közös program rendelkezései lehetőséget kínálnak minden hallgató nyelvi készségekkel való felvértezésére azáltal, hogy a tanulási tevékenységek vagy a mobilitás során legalább két különböző uniós nyelvnek vannak kitéve ²⁴ .	6, 7, 8
	B6. Inkluzivitás	A közös program rendelkezései magukban foglalják a széles körű részvétel biztosítása mellett, a sokszínűség, az egyenlőség és a befogadás előmozdítása, valamint a hátrányos helyzetű hallgatók és személyzet támogatására irányuló testre szabott intézkedések elfogadása révén megvalósuló elköteleződést.	6, 7, 8
		A közös program rendelkezései kiterjednek az Európai kutatói chartában foglalt elvek tiszteletben tartása iránti kötelezettségvállalásra.	8
	B7. Környezeti fenntarthatóság	A közös program intézkedései magukban foglalnak a környezeti fenntarthatósággal kapcsolatos szakpolitikákat és fellépéseket, és intézkedéseket hajtanak végre a benne foglalt tevékenységek környezeti lábnyomának minimalizálása érdekében, valamint lehetőségeket irányoznak elő a diákok számára a megfelelő zöld készségek és kompetenciák fejlesztésére, a közös program jellegéhez és körülményeihez igazítva.	6, 7, 8

²⁴ Az uniós nyelveknek való kitettségére sor kerülhet a nyelv(ek) aktív és/vagy passzív használata során, az oktatási és/vagy tanulási tevékenységek bármely szintjén, vizsgák, kutatási tevékenységek, szakmai vagy civil társadalmi szerepvállalási tevékenységek keretében, valamint a mobilitási időszakok során, beleértve az olyan országba irányuló mobilitást is, ahol túlnyomórészt más nyelvet használnak a mindennapi életben.

Fogalommeghatározások

Szövetség: legalább két európai felsőoktatási intézményből álló csoport, amely olyan transznacionális, hosszú távú strukturális együttműködésre lépett, amelyet a szövetség minden egyes tagjának a megfelelő, intézményi szintű döntéshozó szervei által jóváhagyott közös küldetésnyilatkozat is megerősít. Ez az együttműködés magában foglalja az irányítással kapcsolatos közös döntéshozatalt, és alapvető feladatként közös oktatásszolgáltatást. Ennek említésre méltó példái az „Európai Egyetemek” kezdeményezés keretében finanszírozott felsőoktatási intézmények szövetségei.

Oktatási szolgáltatás: a felsőfokú oktatás legtágabb értelemben vett szolgáltatása, beleértve a teljes értékű diplomát eredményező programokat, a mikrotanúsítványt eredményező kurzusokat, valamint az olyan oktatási szolgáltatást, amely nem képezi a hivatalos diploma megszerzéséhez vezető program részét.

A közös programok minőségbiztosítására vonatkozó európai megközelítés: a felsőoktatásért felelős európai miniszterek által 2015 májusában jóváhagyott megközelítés, amelynek kidolgozására e programok külső minőségbiztosításának megkönnyítése érdekében került sor: olyan sztenderdeket határoz meg, amelyek az európai felsőoktatási térség elfogadott eszközein alapulnak, anélkül, hogy további nemzeti kritériumok alkalmazását vonná magával. A megközelítés várhatóan elősegíti a közös programok minőségbiztosításának integrált megközelítéseit, amelyek valóban tükrözik és visszaadják közös jellegüket. A megközelítés elérhető itt:

https://www.eqar.eu/assets/uploads/2018/04/02_European_Approach_QA_of_Joint_Programmes_v1_0.pdf

Értékelés: egy felsőoktatási intézmény vagy oktatási szolgáltatás belső vagy külső minőségbiztosítási átvizsgálása.

Közös diplomát nyújtó program: olyan közös program, amely közös diplomát eredményez.

Közös európai diploma: A „közös európai diploma” koncepciójának végleges formáját és meghatározását akkor kell megállapítani, amikor a Tanács úgy határoz, hogy lépéseket tesz a diploma bevezetése felé, a közös „európai diploma” címke bevezetésére vonatkozó bizottsági értékelő jelentés és a közös európai diplomára vonatkozó megvalósíthatósági tanulmány elemzését követően „A közös »európai diploma« címkéről és az esetleges közös európai diploma felé vezető következő lépésekről: Európa versenyképességének és az európai felsőoktatás vonzerejének fokozása” című tanácsi állásfoglalásban leírtak szerint. Ebben a szakaszban a következőképpen határozható meg: Hallgatóknak kiadott közös diploma olyan közös program elvégzésének igazolása céljából, amelyet különböző országok – köztük legalább két uniós tagállam – két vagy több felsőoktatási intézménye nyújtott. A közös európai diploma megszerzéséhez vezető közös program egy sor közös európai kritériumnak felel meg, minőségének biztosítására pedig az ESG-knek és az európai megközelítésnek megfelelően kerül sor, ami várhatóan megkönnyíti az automatikus elismerést az EU-ban. Amennyiben a nemzeti képesítési keretrendszerek előírják, a közös európai diplomát be lehet építeni a nemzeti jogszabályokba annak érdekében, hogy megkönnyítsék annak bevezetését a részt vevő intézmények országaiban.

Közös „európai diploma” címke: Különböző országok – köztük legalább két uniós tagállam – felsőoktatási intézményei közötti transznacionális együttműködés keretében nyújtott közös programok számára biztosított minőségi védjegy, amelynek célja, hogy márkáépítési eszközként szolgáljon, előmozdítva az európai sztenderdeknek való megfelelést, valamint biztosítva a címkével rendelkező közös programok láthatóságát és presztízsét. A címke odaítélésére az illetékes akkreditációs vagy minőségbiztosítási hatóságok – például önakkreditáló egyetemek, akkreditációs ügynökségek vagy minőségbiztosítási szervek – értékelését követően, közös európai kritériumok alapján kerül sor.

Közösen irányított tevékenységek: a szövetség és az annak tagjait alkotó felsőoktatási intézmények azon tevékenységei, amelyekről a szövetség úgy határozott, hogy azokat a szövetség közös belső minőségbiztosítási rendszerének hatálya alá helyezi.

Közös program: különböző felsőoktatási intézmények által koordinált és közösen kínált integrált tanterv, amely kettős/többszörös vagy közös diplomát eredményez.

Minőségbiztosítás: valamely felsőoktatási intézmény vagy minőségbiztosítási szervezet által végzett belső és külső folyamatok, amelyek célja olyan tanulási környezet biztosítása, amelyben a programok tartalma, a tanulási lehetőségek és a létesítmények méltányosak és a célnak megfelelőek. A minőségbiztosítási tevékenységeknek az alábbi két céljuk van:

- **Elszámoltathatóság:** A minőségbiztosítási rendszerek biztosítják a felsőoktatási közösség és a nyilvánosság számára a felsőoktatási intézmény tevékenységeinek minőségét azáltal, hogy megfelelnek bizonyos sztenderdeknek. Ez képezheti az alapját annak, hogy az intézmény megkapjon bizonyos jogokat, mint például: hallgatók toborzása, diplomák kiadása vagy állami finanszírozás megszerzése.
- **Javítás:** A minőségbiztosítási rendszerek emellett tanácsokkal és ajánlásokkal szolgálnak a felsőoktatási intézmények számára, illetve azokon belül arra vonatkozóan, hogy miként javíthatják a tevékenységüket.

A minőségbiztosítási rendszer elszámoltathatósága és javítása együttesen megteremti a felsőoktatási intézmény teljesítménye iránti bizalmat. Kulcsfontosságúak egy olyan minőségkultúra kialakulásának elősegítéséhez, amelyet – a hallgatóktól és a személyzettől kezdve az intézmények vezetőivel és irányítóival bezárólag – mindenki elfogad. Ebben a dokumentumban a „minőségbiztosítás” kifejezés a folyamatos fejlesztési cikluson belüli valamennyi tevékenység – tehát mind az elszámoltathatósági, mind a javítási tevékenység – leírására szolgál.

- a) **Belső minőségbiztosítás:** azok a folyamatok, amelyeket maguk a felsőoktatási intézmények végeznek belsőleg. Ezeket általában a felsőoktatási intézmények minőségbiztosítási stratégiájának részeként dolgozzák ki, elismerve, hogy elsősorban maguk az intézmények a felelősek szolgáltatásuk minőségéért és minőségbiztosításáért.
- b) **Külső minőségbiztosítás:** minőségbiztosítási szervezetek által végzett folyamat.
- c) **A külső minőségbiztosítás intézményi megközelítése:** az intézménynek kizárólag intézményi szinten kell külső minőségbiztosítási folyamaton keresztül mennie, amelynek célja, hogy felmérje az intézmény belső minőségbiztosítási folyamatainak hatékonyságát, valamint azt, hogy az intézmény minőségkultúrája kellően fejlett-e ahhoz, hogy biztosítsa tanulási szolgáltatásának magas színvonalát. Lehetővé teszi az intézmény számára, hogy programokat dolgozzon ki és nyújtson anélkül, hogy programszinten külső minőségügyi átvizsgálásra lenne szükség (ezt számos országban önakkreditálásnak nevezik).
- d) **A külső minőségbiztosítás programalapú megközelítése:** minden egyes, egy vagy több felsőoktatási intézmény által nyújtott programot (vagy programcsoportot) külső minőségbiztosítási átvizsgálásnak kell alávetni.

- e) **A külső minőségbiztosítás kombinált megközelítése:** olyan helyzet, amikor egy felsőoktatási rendszer a külső minőségbiztosítás intézményi és programalapú megközelítését egyaránt alkalmazza. Ez a helyzet áll fenn az EU legtöbb felsőoktatási rendszerében²⁵.

A felsőoktatás minőségbiztosításának európai sztenderdjei és irányelvei (ESG-k): a felsőoktatás belső és külső minőségbiztosítására vonatkozó sztenderdek és irányelvek. Az ESG-k nem minőségügyi sztenderdek, és nem írják elő a minőségbiztosítási folyamatok végrehajtásának módját, de iránymutatást nyújtanak olyan területekre vonatkozóan, amelyek a felsőoktatásban a sikeres minőségi szolgáltatások és tanulási környezet szempontjából létfontosságúak. Az ESG-ket tágabb összefüggésben kell vizsgálni, amely magában foglalja a képesítési keretrendszereket, az európai kreditátviteli rendszert és az oklevélmellékletet, amelyek szintén hozzájárulnak az átláthatóság és a felsőoktatásba vetett kölcsönös bizalom előmozdításához az európai felsőoktatási térségben. Az ESG-k itt érhetők el: <https://www.enqa.eu/esg-standards-and-guidelines-for-quality-assurance-in-the-european-higher-education-area/>.

²⁵ A hatékony európai felsőoktatási együttműködéshez szükséges kapcsolatok kiépítéséről szóló tanácsi ajánlás végrehajtásáról szóló, 2023. évi bizottsági felmérésre adott válaszok szerint 14 tagállami minisztérium számolt be arról, hogy a külső minőségbiztosítás tekintetében kombinált megközelítést alkalmaz.